

OBEC BUKOVICE

Informace pro občany – červen 2014

Poděkování

I letos opět zdařilá akce na školní zahradě. Chtěl bych touto cestou poděkovat vedení naší Základní školy a mateřské školy za velmi zdařilé páteční odpoledne 23.května, na školní zahradě, na akci Velké zahradní slavnosti, kterou opět zorganizovala škola včetně školky s učitelským sborem ve spolupráci s rodiči, s děvčaty ze školní kuchyně, našeho obecního úřadu a technického zázemí obce. Školní zahrada byla plná dětí, rodičů i spoluobčanů s bezchybným občerstvovacím servisem a známou kapelou Kamarádů Osady 5. Rovněž tak děkuji Tělocvičné jednotě Sokol která zorganizovala dětský den, v pátek 6.června. Počasí všem přálo, škoda jen, že přišlo málo dětí.

Naší sociální komisi děkuji a též Ladě Horákové za zorganizování a uskutečnění besedy o zdravé výživě, která se uskutečnila 26.března na obecním úřadu.

Rekonstrukce silnice

Tato stavba nám všem nedá spát. I když se konají každých čtrnáct dní kontrolní dny, kde se nyní řeší problémy s plání, vzhledem k nedostatečné pevnosti podloží a ke spodní vodě, tak stavební práce nejdou dopředu podle představ investora stavby. Pokud stavba má být v termínu do 20. července dokončena, nebo aspoň zprůjezdněna, tak je nutné hodně finišovat. Stavba je sledovaná i Krajským úřadem a hejtmánem, vzhledem k velké nevoli většině řidičů, kteří musí denně jezdit po objízďce a financovat zvýšenou spotřebu pohonných hmot.

Chodníky Ostašská ulice

Město využilo uzavírky naší silnice a provádí v nejnutnějším rozsahu povrchovou úpravu dlažby chodníku v celé délce v Ostašské ulice. Výměnou, jako u nás, se provede zámková dlažba s narovnáním některých silničních obrub do doby, než bude připravena realizace celé ulice dle projektové dokumentace, v souladu se stavebním povolením. Vše se realizuje v zájmu bezpečnosti všech uživatelů, u nás též jde o bezpečnost našich občanů.

Blíží se komunální volby

kteří se budou konat v termínu kolem 15.října letošního roku. Přesný termín ohlásí prezident ČR. K tomu však musíme dle zákona 85 dní před konáním voleb do obecního zastupitelstva, na veřejném zasedání v červnu, schválit počet zastupitelů pro příští volební období. Na pracovním jednání zastupitelů jsme se dohodli ponechat devítičlenné zastupitelstvo. Kandidátky by měli předložit jako vždy hasiči, sokol by se chtěl s někým spojit, buď s kandidátkou obce, nebo s další nezávislou kandidátkou. Při minulých volbách byly tři kandidátky nezávislých kandidátů. Je též možné, kdo z občanů by měl zájem pracovat v zastupitelstvu, též kandidovat sám za sebe. Veškerá příprava a stanovené termíny musí být v souladu se zákonem o volbách.

starosta

Zastupitelstvo obce Bukovice Vás srdečně zve na své
VEŘEJNÉ ZASEDÁNÍ

kteří se koná ve čtvrtek dne 26. června 2014 v 19,00 hod. v Motořestu Lucky Luck v Bukovici
Program: 1. Majetkoprávní záležitosti 2. Rekonstrukce silnice II/303 3. Různé

Těšíme se na Vás

Dopis ministerstvu ŽP k docílení umístění suchého poldru na Pěkovském potoce, které rozporuje Správa CHKO Broumovsko

V Bukovici dne 10.6.2014

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
pracoviště: Resslova 1229/2a
ing. Libor Hejduk
odbor výkonu státní správy VI
500 02 Hradec Králové 2

Věc: Přezkum závazného stanoviska Správy CHKO Broumovsko k umístění stavby „Protipovodňové opatření na Pěkovském potoce“ ze dne 14.5.2014 čj. 00599/BR/14

Obec Bukovice žádá ministerstvo ŽP jako nadřízený orgán Správy CHKO Broumovsko o přezkum nesouhlasného závazného stanoviska v umístění předmětné stavby. Obec nesouhlasí se zamítavým stanoviskem z důvodu toho, že umístění předmětného poldru na Pěkovském potoce je v souladu se schváleným územním plánem obce Bukovice. Při projednávání územního plánu nebyly k umístění poldru připomínky. Rovněž tak nebyly zásadní připomínky odboru výstavby a ŽP Náchod. Vzhledem k výši finančních nákladů stavby, byla po dohodě s obcí projektantem zvolena nejpříjemnější varianta ochrany obce. Obec je povinna tuto ochranu v časovém horizontu zajistit. V roce 1997 a 1998 a následující roky se s povodní se vypořádala, ale škody na majetku občanů a obce byly značné.

V tomto duchu žádám ministerstvo, jako starosta obce, o přezkum závazného stanoviska Správy CHKO Broumovska.

S pozdravem

Václav Tlapák
starosta

Příloha: PD k územnímu rozhodnutí,

na vědomí: občanům obce

Zahradní květinová slavnost

Jen samá chvála byla slyšet ze všech stran na 2. zahradní květinovou slavnost, konanou 23.5.2014 na zahradě naší školy. Na rozdíl od loňska přálo i počasí, takže opravdu nebylo co vytknout.

Velký dík patří paním učitelkám a dětem za úžasně předvedený program, moc jsme se pobavili ale i žasli, co vše děti dokážou. Další dík skvělé kapele Kamarádi osady 5, která se nezalekla ani hitu Jožin z bažin. Ten neměli na svém repertoáru, ale kvůli našim dětem ze školky ho secvičili a my mohli být svědky práškování Jožina ...Díky celé Hrábkovic rodině a spol za občerstvovací servis, vše výborné a za lidové ceny. Díky i panu Matějcovi a Prouzovi za zázemí pro nás diváky. A poslední díky všem, kdo se přišel pobavit a podpořit novou začínající tradici v naší obci.

Helena Geislerová

AKTUALITY NA STRÁNKÁCH OBCE: www.obcebukovice.cz

Upozorňujeme občany, že na webových stránkách obce Bukovice je možné se přihlásit k odebírání AKTUALIT. Do této sekce se snažíme vkládat informace pro občany. Ten, kdo má zde uvedenou e-mailovou adresu, tomu jsou aktuality doručeny do jeho e-mailové pošty. Zájemce si otevře záložku Aktuality, v pravém horním rohu je odkaz: Přihlásit se k odběru novinek, zde uvede svoji e-mailovou adresu a zaškrtně, o jaké aktuality má zájem.

Finiš v cílové rovince

Měsíc červen na základní škole v mnohém připomíná finiš sportovce v cílové rovince. Před sebou jen pár kroků, zpomalit nelze, i když už síly ubývají. Pokud není rezerva, teď už se to nedožene. A už jen malé ohlédnutí přes rameno, aby zjistil, zda ho soupeř nedoběhl. Nedoběhl. Bylo vcelku dobré tempo, styl i rozložení sil.

Uvolnění napětí při vběhnutí do cíle vystřídáné euforií z dosaženého výkonu a sladká relaxace. Podobné pocity má školák na konci školního roku, když se po závěrečných písemkách zadávaných sadistickými učitelkami těší na dvoudenní výlet, na atraktivní jízdu na vorech a hlavně na prázdniny.

Pro pátáky je už toto "bukovické finišování" poslední. Rozeběhnuto mají dobře. Ti naši pátáčci, tak trochu rošťáčci, jsou naši miláčci. Správněci se smyslem pro čest, spravedlnost, humor i kamarádství. Každý z nich je individualitou, všichni však s dobrým srdcem.

Háňo, Vendulko, Verčo, Valčo, Honzo a Impi, přejeme Vám hodně štěstí a úspěchů nejen v nové škole, ale i v celém Vašem životě. Budete nám tady chybět!

Za pedagogický sbor Základní školy Bukovice - Irena Dobiasová

Zprávičky ze školky

Máme tu téměř konec června a další školní rok, plný práce, se chýlí ke konci.

Během tohoto letního měsíce jsme ve školce přivítali policisty z polické služebny Policie ČR, kteří nám povídali o bezpečnosti na silnicích, na co si máme dávat pozor, dále jsme si prohlédli a vyzkoušeli jejich služební pomůcky - obušek, pouta, neprůstřelné vesty a hlavně policejní auto. Navštívil nás i psovod se dvěma služebními psy a ukázal jejich výcvik. Na konci každého šk.roku nesmí chybět školní výlet. Na ten jsme letos vyrazili do Broumova do kláštera a na výstavu PLAY Broumovsko. Moc se nám tam líbilo. Završením konce školního roku bude rozloučení s našimi předškoláky. Tentokrát jich bude sedm a budeme jim držet palce, aby se jim ve škole dařilo. Ještě předtím nás ale všechny čeká léto a vytoužené prázdniny. Přejeme si, aby se každému vydařily!

L.Svatoňová

Končící školní rok 2013/14 v Základní škole a Mateřské škole Bukovice

Jaký vlastně byl? Dovolím si tvrdit, že úspěšný a hlavně pestrý.

Již podzim probíhal ve znamení 120. výročí založení školy. Rádi jsme se na besedě s bývalými učiteli a žáky dozvěděli, jak se u nás učilo před mnoha lety. Poučné byly také všechny přednášky a tvůrčí dílny, ať už se týkaly dravců, zdravotní péče, fimo dílny, recyklace odpadů, práce Policie ČR, značení turistických cest, vyprávění o Londýně nebo výroby sýrů. Dalšími aktivitami školy byla návštěva knihovny v Polici n.M., dopravního hřiště v Náchodě, divadelního představení v Polici n.M. i u nás ve škole, programu Jeden svět a plaveckého výcviku. Naši žáci si poměřili své síly v mnoha soutěžích: Pythagoriádě, Matematickém klokanovi, v soutěži Genius logicus, v Přírodovědné soutěži, v recitační soutěži i v atletice, ve které dosáhli skvělých výkonů. Zúčastnili se také podzimní i velikonoční výstavy v Pellyho domech, Memoriálu Josefa Hejnyše, kde v kategorii Náš dům zvítězilo družstvo našich žáků. Společně jsme si užívali na karnevalu, v Noci s Andersenem nebo na Play Broumovsko. Den Země byl zaměřen na sbírání odpadků, kde děti v okolí a podél potoků uklízely to, co tam dospělí "zapomněli". Mnoho aktivit děti prožily ve školní družině nejen v kuchytickovi a pokusohraní, ale i v mnoha pestrých činnostech, které pro ně paní vychovatelka "nastražila" (např. tajný výlet pro pátáky). Ve spolupráci s mateřskou školou jsme uspořádali lampiónový průvod, vynášení Moreny a několik dílniček s předškoláky. Obě naše školy spolu s obcí Bukovice zorganizovaly akce: Rozsvícení vánočního stromu, Den otevřených dveří a Zahradní květinovou slavnost.

Se ctí jsme letos zvládli i hloubkovou kontrolu z České školní inspekce.

Díky vedení obce se již téměř rok radujeme z naší krásné školy v novém kabátě a už se těšíme i na novou cestu a chodníky. V příštím roce plánujeme zkrášlit, dovybavit a zatraktivnět naši školní zahradu.

Touto cestou děkuji všem zaměstnancům školy za dobře odvedenou práci ve školním roce 2013/14. Rodičům, občanům Bukovice i vedení obce děkuji za pomoc při organizování Zahradní slavnosti i dalších akcí. Vážím si vzájemné dobré spolupráce.

Všem rodičům, dětem, žákům i kolegyním přeji krásné zasloužené prázdniny!

Irena Dobiasová, ZŠ a MŠ Bukovice

Přehled veškerých našich aktivit můžete najít na stránkách školy: www.zsbukovice.cz.

Z činnosti Sokola Bukovice

V pátek 6.června jsme uspořádali na volejbalových kurtech dětský den. Na děti čekaly různé soutěže, cvrnkání kuliček, střelba hokejkou na PET láhev, skoky v pytlích, hod míčkem na cíl a slalom s pingpongovým míčkem na lžici. Za krásného slunečného počasí přišlo 25 dětí, některé samy, některé „po hasičáku“, ti nejmenší s rodiči...

Jednotlivé soutěže jsme ani nevyhodnocovali, děti si spíš hrály než soutěžily a kdo byl nejlepší nebylo v daném okamžiku tak důležité. Děti dostaly kartičku, kde jim po splnění jednotlivé disciplíny byla zaškrtnuta účast a po absolvování všech disciplín na ně čekalo občerstvení, párek v rohlíku a sladkosti.

Z veselých dětských obličejů, bylo vidět, že se akce líbila, přesto se budeme snažit ji ještě vylepšit a oživit.

Děkujeme všem, kteří nám pomohli tuto akci uskutečnit

MŠ

Tenisový oddíl tradičně obsazuje několik družstev do okresních soutěží.

Za **A-družstvo**, které obhajovalo v meziokresním přeboru „Davis cupu“ vítězství z loňské sezony, nastupovali J.Kubín, P.Vítek, M.Chocholouš, L.Průša a P.Skalický. Soutěž byla rozdělena do dvou skupin, ve skupině A jsme obsadili 4.místo :

Ždárky - Bukovice 4:1

Adršpach - Bukovice 0:5

Bukovice - Úpice 3:2

Rychnovek - Bukovice 3:2

Bukovice - Hronov 2:3

O celkové umístění se A-družstvo utkalo v dvojzápase se čtvrtým týmem skupiny B Jaroměř.

Bukovice - Jaroměř 5:0

Jaroměř - Bukovice 1:4.

Družstvo tedy skončilo celkově na 7.místě. Je to sice trochu ústup z předních pozic, je však nutno podotknout, že se celou sezonu potýkalo se zraněními hráčů J.Kubína, P.Vítka a nemocemi hráčů L.Průši a P.Skalického, jinak by bojovalo, jako loni, o příčky nejvyšší....

Dále obsazujeme soutěže veteránů. Za **A-družstvo** nastupují v okresním přeboru V.Kollert, J.Pozděna, J.Teuner a L.Bernard a v polovině soutěže jsou na 4.místě :

Sokol Bukovice A - Kramolna A

2 : 1

Rychnovek A - Bukovice A

2 : 1

M.Svatoňovice - Bukovice A

0 : 3

Bukovice A - Zbečnick

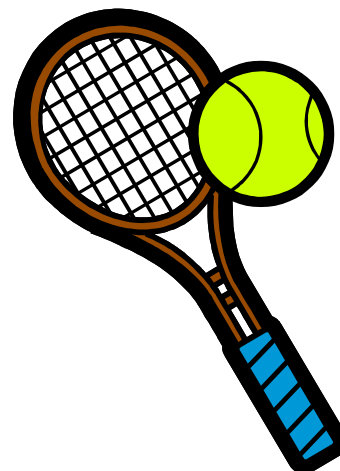
1 : 2

Bukovice A - Úpice

2 : 1

Tabulka soutěže 2014 OP veteránů

1. Zbečnick	6	6	0	16	:	2	12
2. Nahořany A	6	5	1	13	:	5	11
3. Rychnovek A	4	4	0	11	:	1	8
4. Bukovice A	5	3	2	9	:	6	8
5. Kramolna A	5	2	3	7	:	8	7
6. Úpice	6	1	5	7	:	11	7
7. M.Svatoňovice	5	1	4	3	:	12	6
7. Jaroměř	4	2	2	6	:	6	6
9. N.Město	6	0	6	1	:	17	6
10. Č.Skalice	3	1	2	2	:	7	4

V kategorii **OP veteránů nad 55 let** nás reprezentují Jan Homolka, Petr Jiráček a Karel Semirád, hraje se systémem dvě dvouhry a čtyřhra.

Dosavadní odehrané zápasy :

TJ Náchod – Sokol Bukovice

3 : 0

Sokol Bukovice - Malé Svatoňovice

0 : 3

Č.Kostelec – Sokol Bukovice

2 : 1

Tabulka soutěže 2014 OP vet.55

1. Náchod	5	4	1	12	:	3	9
2. Malé Svatoňovice	4	3	1	9	:	3	7
3. Č.Kostelec	4	2	2	5	:	7	6
4. Nové Město n/Met.	2	2	0	6	:	0	4
5. Adršpach	4	0	4	0	:	12	4
6. Bukovice	3	0	3	1	:	8	3

MŠ

MLADÍ HASIČI

Kde jsme všude soutěžili letošní jaro?

12. 4. Nahořany - závod požárníkové všestrannost

26. 4. Běloves - Memoriál Jirky Beka - štafeta CTIF, požární útok CTIF,

4. 5. Nízká Srbská - Pohár starosty SDH - štafeta 4 x 60 metrů, štafeta dvojic, požární útok,

17. 5. Bohdašín - Pohár starosty SDH - štafeta 4 x 60 metrů, štafeta dvojic, požární útok - přišlo, jen se lilo, udolaly nás neštovice, nebyli jsme v plném počtu,

24. 5. Náchod - okresní kolo Plamen - štafeta CTIF, požární útok CTIF, štafeta 4 x 60 metrů, štafeta dvojic, požární útok. Postoupili jsme s družstvem mladších i starších, ale kvůli neštovicím jsme si vypůjčili 3 členy z mladších od Nízké Srbské (kteří do okresního kola nepostoupili). Celý den na hřišti nás pěkně vyčerpalo. Milým povzbuzením byli rodiče.

Většina z nich se jich na nás přijela podívat do areálu školy na Plhově.

Příjemným a nečekaným oceněním bylo **1. místo Petra Raka v soutěži Požární ochrana očima dětí**. Petr vyhrál krajské kolo s videem pořízeným kamerou umístěnou na přilbě. **Adéla Leppelová získala 2. místo v krajském kole s literárním dílem** o hasičáku.

Na všech soutěžích jsme si dobře vedli v požárních útocích. I když jsme je zprvu trénovali pouze "na sucho", na soutěži se s vodou dařilo. Starší před okresním kolem začali trénovat 2x v týdnu a jejich výkony v útocích byly parádní. Musíme více pilovat rychlost - máme pomalé nohy. Do krajského kola Plamen postoupila družstva z Bezděkova nad Metují a Bohdašína u Červeného Kostelce.

V závěru sezóny jsme v pátek 6. června na pozvání Sokola Bukovice **soutěžili na dětském dnu**, ovšem že už bez hasičského náradí 😊 Dětský den byl dobře zorganizovaný a dostali jsme něco na zub. Děkujeme. Po procvičení dovedností u sokolovny jsme vyšlápli kolem Anděla na Ostaš, kde už jsme měli připravený stan na **nocování**. Předtím nás ještě čekala cesta za čarodějnici na Kočičí hrad. Opekli jsme si párky, zahráli fotbalík, zazpívali u táboráku. Ráno jsme se stihli zakolotočovat na dětském hřišti. Děkujeme manželům Malíkovým za "kempovačku". Bohužel - jak to tak v závěru školního roku bývá - sešlo se vícero akcí, takže se konce školního roku v hasičáku nemohli účastnit všichni. Někteří jeli se Základní uměleckou školou na vystoupení, někteří se loučili s docházkou do bukovické školy. V sobotu ráno někteří pospíchali na výlet s rodiči či na fotbalový zápas... Stihli jsme toho tolik! ... A za pár dnů se uvidíme na letním táboře. Prázdniny volají, už se těšíme!

Monika Leppelová, vedoucí mládeže

Další z kapitol seriálu z Kladského pomezí od p.Hrubého

Listy z historie

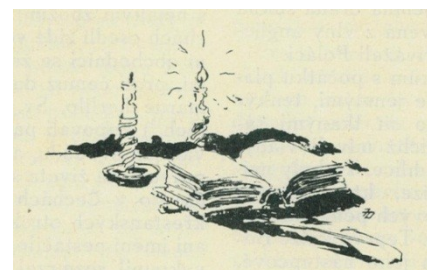
Vážení čtenáři,

i v této kapitole se budeme zabývat naším známým, blízkým okolím, tedy oblastí Stolových hor, jmenovitě naším známým Borem, nebo jak jej nazývají naši polští sousedé, „Skalniakem“. Vzhledem k jeho rozsáhlému zalesnění a skalnímu labyrintu (Bludné skály), který tak vytváří nejrozsáhlejší lesně-skalní komplex ze všech nám známých tří stolových hor, tedy Boru, Hejšoviny a Ostaše, je nasnadě, že mu budeme věnovat také největší pozornost. I když zasahuje do naší republiky jen poměrně malou plochou ze svého velikánského rozsahu, lze se s jistotou domnívat, že byl pro naše obyvatele v dávné i nedávné minulosti důležitou dominantou celé polické kotliny, ke které se vždy upínaly jejich zraky a měli k ní jistě svůj osobitý vztah. Vzpomeňme na příklad jen Karla Dostála z Bělého, „selského generála“, který byl r. 1775 po nezdařeném selském povstání nucen odejít do pruského Kladska, a který se se svou ženou poté scházel v lesích pod Hejšovinou. Neméně osobní vztah k Boru a Hejšovině měli jistě i kameníci a lamači, o kterých jsme se dočetli v kapitole VI.

Domnívám se proto, že i my, tj. naše generace, má k této přírodní a geologické okázalosti neméně vřelý vztah. Máme vše usnadněno i tím, že dnes můžeme bez potíží a bázně přejít česko-polskou hranici z Machovské Lhoty do Ostrej Góry (dřívějšího Nouzína), a tou nejkratší cestou vedoucí

TURISTICKÁ OBLAST
**KLADSKÉ
POMEZÍ**

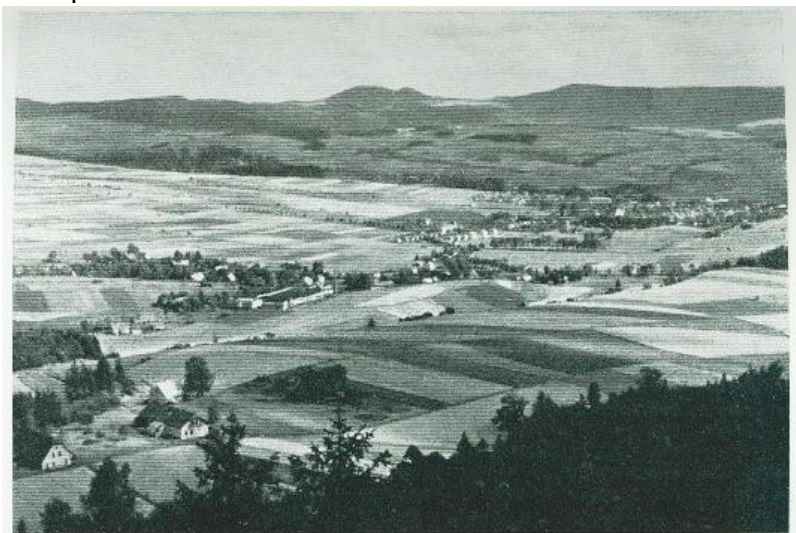
po úbočí Boru, dojít až do Karlowa. Kdo však půjde opravdu potichu a opatrně, bude moci snad i uzřít rysa ostrovida, který se v nedávných časech opět objevil v Borských lesích.

Kapitola VII

Bor, zvířena a pytláctví

V našich pomezích lesích jen zřídka chodce překvapí zjev laně. Vášnivě kuropění tetřevů, které zaléhálo v časných hodinách ranních koncem dubna z lesů až do spících dědin, od nedávných let zmlklo úplně. Jen ušlechtilý menší druh, tetřívek, neopouští podborské březiny ani v tuhé zimě, kdy se kryjí kohouti před mrazem a před zraky střelce sněhovým příkrovem hustého větroví smrků a jeho slípky slídí po potravě v zavátém křoví a vřesoví. Z dravců jestřáb a káně obletují loviště nad úpady a tmavými doly. Leč orel, který přepluje zřídka kdy od Tater výšiny Orlických hor ke Krkonošům, nepoctívá ani odpočinkem sudetské polohy. Za to noční král ptactva, výr ušatý, zadumal se poustevnický v nejhlubších a nejdivočejších skalních stržích, nenávisťně mžouraje z úkrytu po všudypřítomných turistech, jimž kvůli marně přemýšlí, kam už jen, kam!

O nic lépe daří se větším šelmám. Poslední medvěd byl zastřelen ve Stěnách v revíru hermsdorfském (Hermsdorf – Heřmánkovice) za časů opata Augustina († 1663). Odtud uchýlili se medvědi do hlubších lesů v Krkonoších a do sousedního hornatějšího Kladska. V Krkonoších uloven poslední právě před 200. lety (1726). Vlci udrželi se u nás mnohem déle. Bývali největší škůdci vysoké zvěře a proto ještě v 18. století kopávali na ně robotníci v panských revírech jámy a kladla se železa a různá vnařidla. Poslední český vlk dodělal u Litomyšle v roce, kdy šumavský medvěd (1856). O bohatství zvěře v našem kraji dočítáme se dosti v pamětech obou klášterů. V těch časech bohatěji než dnes, zásobil lesní personál opatův z rozlehlých revírů klášterních refektáře v Polici a v Broumově vzácnou zvěřinou, i když pytláků bylo nepoměrně více než dnes.

Bukovice, v pozadí Bor

V přítomné době řemeslo pytlácké upadá. Nynější pytláci obracejí se více ke straně pruské a přicházejí tedy spíše do křížku s pruskými fořty. V jejich královských a hraběcích revírech bývalo také více zvěře než v našich panských. Ale i historiky o odvážném řemesle pytláckém, jimž jsme jako děti naslouchaly za zimních večerů s utajeným dechem, upadají v zapomenutí, stejně jako dobrodružné příběhy ze života někdejších pašeráků. Těm spíše patřily naše dětské sympatie. Vždyť jsme se v nekalém řemesle jejich dle romantického vypravování zaučovali jako drobní rozvědčíci. Pašeráctví nepochybně rozvíjí strategické schopnosti pohraničního obyvatelstva; později vojna může vydati o tom vysvědčení.

Na Boře známe stezníky „Pytlácké“ i „Pašerácké“. Není jich třeba popisovati. Po nich se těžko klopýtá ve dne, natož v noci! V horách je chléb tvrdý a černý, protože se o něj bojuje v kamení, v lomu a v lese. Je proto zatěžko a zhusta zbytečno poučovati pytláka a pašeráka, co je dle názorů dobře vychovaných a zámožných kazatelů „pocivost“. Pytlák zůstane přesvědčen, že větším jeho škůdcem je majetník revíru, odkud noční a ranní dobou vycházejí paroháči, aby spásli chudou úrodu jeho políček. Poslyšte, jak si stýskal nouzínský¹⁾ Jirman na jeleny z hor: „Důle nám potvory šmatlou polnosti, dyš je unejkrásnějším. Natahujou na ně taky fabůzky²⁾ plátěnný na nitě, jestli je to zapláší, ale čertu spravedliuje, že to krom daru platno. Ty mrchy mají módu pole sprasenčit!“

Lasice kolčava

Lasice kolčavka

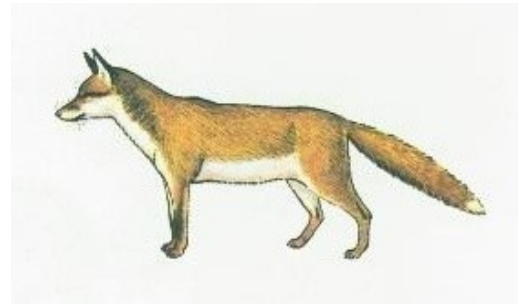
Ne vždy jen z toho důvodu brání se soused panských lesů proti vysoké zvěři kulovnicí. Přicházejí sem též pytláci, kteří jsou sousedy Prajzů na dobré dvě míle odtud. Cesty jejich k Boru vedou stranou

řádných lidských cest. V tom právě rozkoš jejich vášně, když v šeru nočním prodírají se místy, kde ukazateli jsou jim všelijaká znamení, jež je vedou jaksi „po vochmatu“, jako osamělé keře, meze, stromy a skalky. Dojdou – pušku skládajíc v holince nebo na způsob hole – se zlodějskou lucerničkou pod burnusem³⁾, stále kryti stínem lesa, až na okraj horských pasek. Sem až sotva se odvažuje za noci lesník, má-li pro něho vlastní život větší cenu než panský paroháč. Proto zajde v těch výšinách rozlehlého temene na hluch každý výstřel. Pak čeká pytláka těžší cesta zpáteční s břemenem mezi „šoupadly“ skal. Není-li jistoty, zvlášť, ozve-li se podezřelý šumot nebo hlas psí, musí tu být tajná a bezpečná skrýše pro pušku i pytel, dokud nepomine všecko nebezpečí.

V leckteré chaloupce pod nízkým stropem najdeme parohy, které by lépe krásily lovcí zámecké síně a nebývají vždy shozené! Na Lhotském „Nad horou“ na Justově palouce při osamělé skále stávala zčásti v zemi zakopaná a chvojím krytá „jelení bouda“. Je již slehlá. Byla z ní pěkná vyhlídka pro samozvaného mistra cechu sv. Huberta, který v ní sedával v poctivých jelenicích, v dobrém kožiše, v botách vlastní domácí práce a s vyzkoušenou kulovnicí. Sedával s ní jako hvězdář s dalekohledem, ale hleděl více než po obloze rysíma očima k východnímu okraji lesa, nad nímž vycházel měsíc a v jeho svitu též jiné pozemské oběžnice.

Pytlácké děti dědí lovecké náruživosti po rodičích. Za mých let mívali školáci ze samoty „Nad horou“ najisto již svou bouchačku, ne-li zrovna v chalupě, tedy v suché sluji pod skalou za stavením. Do školy přicházeli až k jaru a měli tedy víc času cvičiti ruku do různých terčů. My jsme jim pak často záviděli pěkná sojčí pera za kloboukem a více jejich bohaté zkušenosti z lesa. Nejvíce nenávisli na horách sklízí liška. Musíme rozumět, že je s nimi potíž dole ve vsi, natož v místech, kde podle úsloví „dávají lišky dobrou noc“. O svých zkušenostech s lišáký rád vypravuje 85-letý děda Justů, osamělý salašník. Jeho chalupu v létě sotva najdete pro les smrků a košatých javorů. Je opřena bokem o balvan větší než chalupa sama. Proti západním větrům a sněhovým vánicím, jež zametou až pod střechu nízká okýnka, je bedněný výstupek a před tím ještě závětrí ze zeleného roští. Mezi okénky v lomenici je klec na homolky, neboť tady v lese, lidské pochoutky voní také vránám. V zimě vábí lomenice kvíčkami kalin a jeřabin a otýpka jetele u stodoly zahání noční dobou hlad zajíců. Ba nejednou i jelen zahledí se v zimě do zamrzlého okénka, když vrací se z teplejších úpadů výše do hor. Na lišáky, které vábil v zimě pach kurníku, číhával děda hned za výstupkem. Zoufalý křik kohouta, vzpírajícího se v liščí tlamě, jej včas upozornil na nebezpečí, takže s lupičem srazil se hned na sínce. Než měl lišák čas zmizet ze skalního opevnění jeho dvorečka, odstřelil děda šťastnou ranou kohouta lišce u huby, ovšem bez úmyslu, aby mu neublížil, že k jeho lítosti zůstal lišák i s kohoutem na živu. Lišák tak odnesl si v tlamě jen holý kohoutí ocas.

Nebezpečnější než v zimě jsou lišky v květnu, když mají v pelechu mláďata. Hned rok po smrti kohouta-invalidy, odnesla liška v týdnu z Justova dvorka pět slepic, z nich prvního mladého kohouta. Co pomohlo, že přežily šťastně dlouhou zimu v chlévě na bidýlku. Když se i sem vedrala skalní kuna, nezbylo než zříditi hřad s bidýlky mezi sloupky pod zelenými kachlovými kamny, kde v teple strávily nejstudenější měsíce. Však stopa k liščímu pelechu nebyla daleká. Vedla pod balvan v rokli, jak dobře zjistil kurážný Voříšek. Byl také svědkem, když kameníci na Boru složili se na pět půlliberek trhacího prachu, nasypali jej do pivní láhve, protáhli zátkou zapalovač a tento vražedný nástroj zastrčili hluboko do nory pod skalou. Voříšek byl svědkem, když tento pekelný nástroj pod zemí vybuchl, jak hustý dým vyrazil na několika místech pobočními děrami do podrostu a kterak starý lišák vyběhl zdráv postranním výběhem, po Voříškovi chňapl a pohladil jej něžně oháňkou. Pod skalou se pak sice ještě objevil, když si v tlamě odnášel milá liščátka do neznámého brlohu, aby je tam šťastně vychoval. Kuny, lišky, hranostaji a zvláště tchoři, jsou kol Justovy chalupy jako doma. Zdá se, že vyvádějí svá nová pokolení přímo z došků opouštěné chalupy, která se snižuje omšelou střechou porostlou břízkami do boku stráně a prolézají do chalupy zvětralým komínem. Jindy vykukují bezpečně pod kořeny dobytých pařezů, ze kterých proti větru vyrovnali tu u stavení polokruhem hradbu. Lasičky protáhnou se v každé skulině a mají větší jistotu v hromadě pískovcových kvádrů, v roští a mezi hromadou kulatiny. Kdož by si jich všimal v létě! Zato přinášejí v zimě dobrý užitek, když padnou do sklopce, do želez nebo ranou brokovnice a potřísni krví napadlý sníh. Až sem je chodil stopovat „kunař“ dole ze vsi. Vzácné kožky vynesly mu aspoň tolik, aby si při skleničce zopakoval všechny spády těchto šelmiček v smrtelných závodech o vytrvalost. Vděčnější je uloviti jezevce, ale úlovek stojí někdy pořádný kus práce, má-li bručoun bezpečný úkryt až pod základy skalisk. Jezevců neubývá; časem zatulují se s hor do nižších poloh ve Rzu, na Šefele, do Závrch a ještě níže. Na svobodě i v doupěti je velmi bojovný a hájí se ve svém domově na život a na smrt. Dým ze zvadlé trávy v díře je mu nesnesitelný a prozradí se pak zlobným mručením. Někdy zastihne jej lovec na pastvě, někdy chytí se do želez při výběhu, jindy, a to nejčastěji, jež z doupěte vykopají. Nic se neohlíží lovec po jeho zásluhách, má jen utkvělou myšlenku na tučnou pečínku a žejdlíky sádla, mastnějšího prý jak husí! Toto „užívání“ prodloužilo prý již mnohemu léta života. Proto „Nad horou“ pod osmdesát nikdo neumírá. Kůži koupí sedlák rád na

Liška obecná

chomout. Však parádních těch chomoutů s mosaznými růžky a s červenými vytírkami ubývá. Bez nich nevyjížděl pořádný forman do světa. Dnes si ještě zakládají na nich teplí Němci, jak vídáme, když v zimě odváží len z hor do svých pazderen.

Pytlácké taškařiny vyplňují také dlouhé chvíle zimních večerů v hospůdkách. Děda Justů vzpomíná, kterak zvěděl o jezevci pod skalou. Myslí – neujdeš mi! Blíží se ke skále, ale neví, jak ho vyplašit. Psa lítal, aby v díře nedodělal. Napadne ho: zkusím a polezu za ním sám. Svlékne kabát, pokřičuje se a pomalu zalézá pod skálu. Jde to ztěžka, ale konečně mizí celý. Najednou díra se stáčí do boku a pak se šíří. Váhá, ale zvědavost nad rozvahu. Touží prozkoumat pelech, škrta sirky, ale pelech – je prázdný. Couvá tedy nazad, ale to jde už hůře. Chodidla narážejí na záhyb skály, která zabraňuje, byť o píd', sunout se nazpět. Vzpírá se, kroučí, ale marně. Dostavuje se myšlenka, že je konec, že je v pasti, kde zahyne. Úzkost a studený pot, nové pokusy „červa“ o tvrdou skálu. Bezvládně odpočívá, pak volá, ale marně. Vzpomněl na svého anděla strážce a klidněji rozvažuje své těžké postavení. Zdá se mu, že mu stojí u nohou, že ho za něj pomalu táhne – a skutečně! Již se vysukuje, již vniká do tmy prvý paprsek, konečně je zas na božím světle... Zhluboka oddechuje a děkuje Bohu a kárá svou hříšnou odvahu. I tak mohl být za živa pohřben, a což kdyby se utkal s jezevcem. Býval by mu nejmiň oči vydrápal a ruce ukousal.

Kuna lesní

Hranostaj

Když jsme byli s jaroměřskými skauty u dědy pro mléko, vyprávěl rád o drzosti jestřábů. Nejhorší je sorta velká, zvaná podle bukovinského fořta „balumbarius“⁴⁾, který má zvláště spadýno na slepice. Zná i menší jestřáby (krahujce), kteří v útoku na holuba dovedou v luftě dělat podivuhodné „kvedle“ (obraty, přemety), když na oběť spodem dorážejí. Vědomosti našich vypravěčů nejsou v oboru znalosti ptactva valné. Autoritou zůstává vždycky nakonec pan fořt. Zajímá je většinou jen praktická stránka, tedy lov, a jak na ptactvo nejlépe políknouti. Tak na jakési jestřáby, jejichž mláďata se také ráda sluní na okrajích skal, líčí se železa. Pomalu neznám bude výr. Donedávna vybírali lesníci na Ostaši z výřihó hnízda ve skále po jednom mláďeti, aby staří druhé vyvedli a nadobro se neodstěhovali. Zmizeli přece! Posledním jejich útočištěm na Boře byla skála „Uhustein“ (dnes Výří skály na počátku Batorowské Strže – severně nad obcí Batorów) nad Lukvízami poblíž starých Daunových opevnění (Carlsfort – maršál Daun Leopold Josef Maria, hrabě, jeden z vojevůdců Marie Terezie, který v několika bitvách porazil vojska pruského krále Fridricha II.) z války sedmileté, odkud již prý Švédové na Rakousy stříleli. Skála však byla kameníky podvrácena a výří se odstěhovali. Výr býval pták velmi dobře placený a odvážné povolání vybírače výrů měl na starosti nouzínský Šimek, který pak jimi obchodoval. Ve staré pálenice, pohraniční hospodě, dokrmoval po několik měsíců výry myšmi, vránami a vůbec „peřím“, tedy ptactvem. V Nouzíně o tom vypravoval starý pamětník: „Poslední dva vejří vybral tu bukovinský Vohrádeckej Flousek. Prodal je simkovu honzoi a ten zase vambeřickému fořtoj“. Mysliucoj lokoval vejř vrány, za ně zase dostával myslivec šúsgeld⁵⁾. Pro Šimka vybírala vejry Milerova Veruna. To byla ženská dlouhá a šlank, smělejší než některej chlap na vůkoli. Jednou ji tam taky do tej vejří šlucht⁶⁾ po provaze po skále pouštěli dólu k tomu hnízdu. Ale tu přiřřchal starej vejř k těm mladejm na pomoc. To si pomyslete, jak jí chodilo, že to nebyl žádnej špás. Veruna se musela portovat fest, až přeci je vybrala. To byla žencká“.

Tak píše o Boru, myslivosti a zvířectvu pan J. Zídka (*hrst postřehů, vzpomínek a úvah*) ve Vlastivědném časopisu „Od Kladského pomezí“, ročníku 1927-1928. Z důvodu autentičnosti byly v textu provedeny pouze minimální úpravy, aby si čtenáři mohli porovnat tehdejší jazyk s dnešním, a aby se mohli vžít do situace a společenské úrovně tehdejších obyvatel v kladském pomezí.

Vysvětlivky :

- 1) nouzínský – ves Nouzín, nyní Ostra Góra v Polsku, zaniklá vesnička na úpatí Boru, těsně za přechodem do Polska v Machovské Lhotě
- 2) fabůzky – praporky z odstřížků, okrajky
- 3) burnus – těžký a teplý svrchní kabát s kapucí proti dešti
- 4) balumbarius – jestřáb lesní (latinský název: *Accipiter gentilis*)
- 5) šúsgeld – odměna pro střelce (z němčiny)
- 6) šlucht – výří úžlabina, rokle (z němčiny)

